

Carla Clúa Alcón

Pausa, sucre, Sevilla

XV PREMI DE NARRATIVA BREU PER A JOVES
«Caterina Albert» de 2024

UAB Universitat Autònoma
de Barcelona

PAUSA, SUCRE, SEVILLA

COL·LECCIÓ

GABRIEL FERRATER

108

Carla Clúa Alcón

PAUSA, SUCRE, SEVILLA

XV Premi de Narrativa Breu per a Joves
«Caterina Albert» de 2024

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Bellaterra, 2024

DADES CATALOGRÀFIQUES RECOMANADES PEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES
DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Clúa Alcón, Carla

Pausa, sucre, Sevilla / Carla Clúa Alcón. — Bellaterra : Universitat Autònoma de
Barcelona.

Servei de Publicacions, 2024. — (Gabriel Ferrater ; 108)

ISBN: 978-84-10202-11-5

I. Col·lecció

821.134.1-32"20"

Aquesta obra ha estat la guanyadora del XV Premi de Narrativa Breu per a Joves «Caterina
Albert», atorgat a Cerdanyola del Vallès, el dimarts 21 de maig de 2024, per un jurat compost
per: Carme Alcolea, Martí Gironell, Míreia Mejías, Anna Pallejà i Xusa Serra.

© Dels textos: Carla Clúa Alcón

© D'aquesta edició: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2024

Edició: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona

Plaça Acadèmica. Edifici A. Campus de la UAB

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès). Barcelona. Spain

Tel. 93 581 10 22 · sp@uab.cat · www.uab.cat/publicacions

ISBN paper: 978-84-10202-11-5

ISBN digital: 978-84-10202-12-2

Dipòsit legal: B 18738-2024

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment,
compresos la reprografia, el tractament informàtic i la distribució d'exemplars
mitjançant lloguer, és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita
dels titulars del *copyright*, i estarà sotmesa a les sancions establertes a la Llei.

A les àvies que es queden i a les netes que han de marxar

L'eixugaparabrises s'eslloma per retirar la densa capa de pluja que s'acumula a sobre el vidre de l'Smart, però l'aigüat és més ràpid i se surt amb la seva, tot esborrant el camp de visió. A la ràdio sona «Human», de Christina Perri. Sempre m'ha agradat aquesta cançó. Miro a través de la finestra i veig que pel carrer no hi volta ningú, es nota que és una tarda de diumenge d'octubre. Abans de sortir del cotxe, envio un missatge a la mare. «Ja he arribat», teclejo. Fa quasi deu anys que tinc el carnet de conduir, però encara vol que l'actualitzi sobre tots i cadascun dels meus desplaçaments terrestres, aeris i, si en fes, marítims. Suposo que la frase de «avisa quan arribis» s'afegeix per defecte al vocabulari de les mares un pic pareixen, juntament amb «no vagis descalça» i «beu-te el suc de pressa, que marxen les vitamines».

Tot i que diluvia, prescindeixo del paraigua i m'embolico el cap amb el mocador de coll que espero que em protegeixi els cabells acabats de planxar; si no, me'ls hauré de tornar a repassar i encara tindrè un punt més a la llista de coses per fer. Total, només he de travessar el carrer. Faig dos salts esquivant tolls fins al portal i trec les claus de la bossa. He demanat a la meva mare les seves per no haver de trucar i fer aixecar l'àvia. Com sempre, està tancat amb «dos tombs de pany dalt i baix», expressió que s'ha guanyat un lloc primordial a l'imaginari familiar.

Obro la porta i un baf intens m'impregna els narius i se m'enfila pel nas, amunt amunt fins al cervell. Com és possible que un lloc faci la mateixa olor durant vint-i-set anys? Les decoracions de l'escala, que, com l'olor, són actors no pagats que també fa trenta anys, si fa no fa, que són al mateix lloc, em van donant la benvinguda mentre pujo les escales. Avui em fixo en un plat decoratiu on hi posa «Sevilla» en vermell, que devien portar els meus avis d'algun dels seus viatges per carretera. És curiós: no seria capaç d'enumerar tots els plats, quadres i gerros que hi ha al replà, però si en faltés un, me n'adonaria. És com si cadascun tingués un rol molt específic i interpretés el seu paper des de tota la —almenys meva— vida.

Vaig pujant, esquivant hàbilment la cadira pujaescales que permet que la meva àvia pugui, ara ja molt de tant en tant, baixar al carrer. Encara no he posat el peu al primer pis que ja sento el volum de la televisió, evidentment massa alt, i el perfum de la cafetera. Casa.

La meva àvia sempre fa olor de sabó. Sabeu l'olor d'aquell gel de mans blanc opac que venen a tots els supermercats? Doncs d'aquell. És menudeta, de pell arrugada que ha abraçat molt i ulls blaus cristal·lins que han vist massa. Veig ja d'entrada que s'ha mudat per a la nostra cita, s'ha *apriat*, com diu ella. Porta una camisa nova de color crema amb una discreta sanefa rosa, uns pantalons foscos i les sabatilles d'anar per casa. Distingeixo també el collaret que li vaig regalar per Nadal. Suposo que no té gaires ocasions per estrenar roba. S'aixeca amb dificultat de la butaca que custodia dia rere dia i, amb un somriure d'orella a orella, m'envolta amb una d'aquelles abraçades d'àvia. En faig dos com ella però, tot i així, sento com m'agafa tota i voldria sentir-me petita, molt petita, i viure per sempre dins d'aquella abraçada.

Google diu que un ritu és un conjunt de cerimònies presents en qualsevol tipus de culte, que indiquen la manera de celebrar un acte o una festa. Jo crec que podríem dir que això nostre és un ritu,

doncs. Cada vegada que vinc de visita a casa els pares, just el vespre abans de tornar a marxar, vaig a veure la meua àvia al seu poble. Ella m'espera amb cafè i pastissos de Rasquera fets portar expressament al forn de pa de la Dolors. Passem un parell d'hores parlant de tot i de res, d'algun xafardeig de la família o de la darrera pel·lícula que ha vist a la televisió, i després jo torno cap a casa per acabar de fer la maleta. Aquest és el nostre ritu i, des que visc a l'estranger, no hem fallat mai.

Vaig a la cuina i serveixo el cafè, el meu sense sucre i el seu amb ració doble. Agafo un plat d'aquells de la vaixel·la marronosa de Duralex que viuen a l'armari de tots els avis i hi poso els pastissos. Ho porto tot a la tauleta del menjador amb LA safata —a casa l'àvia els objectes tenen identitat, ja sigui perquè fa anys que hi són, ja sigui perquè no té mitja dotzena de cada cosa, com fem nosaltres. «Per què n'he de comprar un altre si aquest encara va bé?», ens ha dit infinitat de vegades parlant d'infinitat de coses.

El desenvolupament de la consumició dels pastissos també segueix sempre el seu ritu: primer l'àvia dirà que n'ha agafat tres de crema i dos de xocolata per a mi, perquè sap que m'agraden especialment. Esperarà impacient que jo faci una primera mossegada —no acceptaria mai un «no tinc gaire gana», ja vaig cometre l'error un cop i no el tornaré a cometre mai més— i ella agafarà el seu, de crema i el que tingui més sucre, tot afegint: «En menjo una miqueta, però no gaire». Al final de la tarda, el recompte serà el següent: jo hauré menjat un pastisset de xocolata i amb dificultats per acabar-me'l; ella, dos i mig de crema, i quan m'aixequi a retornar LA safata a la cuina, em dirà que el mig sobrant no el llençi, que se'l menjarà per sopar. Noranta-quatre anys i segueix menjant com un adolescent esportista; jo sempre he pensat que encara s'està recuperant de la fam de la postguerra.

«M'agrada aquest pentinat que portes avui, així més lliçet», diu mentre s'eixuga les restes de sucre de la boca amb el tovalló. Somric, això deu voler dir que no he donat temps a la pluja d'en-

crespar-me'l. Sort, perquè tinc una llista eterna de coses per fer i només em faltaria perdre mitja hora més arreglant-me'l. Soc una obsessa de l'organització i una experta en fer *to-do lists*; però, tot i això, no sé com m'ho faig que, cada vegada que vinc a Reus, arribo al vespre abans d'agafar l'avió amb una infinitat de coses per acabar. I això vol dir que ho he d'anar enllestint tot ràpidament i no tinc gaire temps per a res. I, per tant, no em puc quedar gaire estona a casa de l'àvia, tot i que m'hi hauria quedat tota la vida.

La meva àvia no té mai gaires coses per explicar-me perquè gairebé no surt de casa, així que soc sempre jo, corresponsal del món exterior, l'encarregada d'omplir el silenci. Li explico què he fet durant aquests quatre dies, que he vist les amigues, que he anat a un concert de Joan Dausà amb el meu germà David i a comprar amb la mama, i ella m'escolta, somrient, amb el platet del pastisset a la mà. En realitat, penso que qui hauria de parlar i parlar és ella, que segur que té moltes coses a dir i, potser, poc temps per dir-les. Tornaria a escoltar tota la infinitat de coses que ja m'ha explicat, i és que des de ben petita li he preguntat sempre de tot.

M'ha parlat de la seva mare, de com va ser créixer amb guerra i sense pare, de la gana, l'adolescència, els balls, l'enamorament de l'avi i el naixement dels meus tiets. Des que tinc memòria recordo escoltar-la amb la boca oberta i els ulls com a plats, sentint com ella era protagonista d'una vida i d'un relat que em semblaven totalment ficticis i molt llunyans. Tot i això, a vegades penso que segur que se'ns ha escapat alguna cosa, alguna cosa que no m'ha explicat, potser ni a mi ni a ningú i que, potser, se li acaben les ocasions per fer-ho.

«I a la feina com va, *fillet*? Encara hi estàs a gust? Aboi farà dos anys que hi treballes, oi?», em pregunta. Somric una altra vegada, li dic que sí i bec un glop de cafè, que encara crema una mica. Afegeix que dec tenir ganes de tornar, que ara ho tinc tot allà. En realitat no sé com dir-li que no gaires. «*Bueno*, tinc una mica de

por», deixo anar. Em mira sorpresa i deixa amb delicadesa el platet a sobre la falda. Em pregunta per què.

Suposo que no hi ha cap justificació aparent sobre per què jo, Helena, ara mateix no tingui ganes de tornar a Suècia, país on jo he decidit viure, on ja fa més de dos anys que hi soc, on tinc una bona feina que m'agrada i on se'm valora. No és cap novetat per a ningú que jo visqui fora, així que tothom dona per fet que hi estic sempre bé i que és fàcil, però la veritat és que no gaire.

No vull que se'm mal interpreti: hi estic molt bé, a Suècia. Crec que gairebé mai m'he sentit millor que vivint la vida que visc allà. La meva rutina m'encanta i, a vegades, quan soc allà, quasi em sento culpable pel poc que penso en casa. Però tornar a visitar la família em desestabilitza perquè, encara que soni estúpid, veig que aquí la vida segueix sense mi i que no es queda en pausa quan agafo l'avió. M'adono que a la meva ciutat obren locals nous i en tanquen d'històrics, que els meus pares es fan grans i que em perdo els primers anys de vida del meu nebot. Per aquest motiu, quan torno i veig que la vida segueix, quan retrobo les meves zones de confort, quan veig que aquí tot és fàcil i allà he de batallar cada dia per adaptar-me, no vull marxar. I se'm fa bola.

I és llavors quan penso que, a vegades, m'agradaria ser més conformista i fer una vida com la del meu cosí Manel, que s'ha quedat al poble, s'ha casat i segueix anant a dinar a ca l'àvia el diumenge. M'agradaria poder trobar-la aquí, la feina que faig, però sé que, almenys de moment, no és possible. Això vol dir que soc ambiciosa, sigui el que sigui que vulgui dir? No ho sé, potser sí. A vegades m'agradaria ser-ho menys, doncs. Soc filla dels dogmes «cal sortir de la zona de confort, viure fora, explorar», i hi estic d'acord, però a vegades costa seguir el ritme i estar a l'altura. Què tindria de dolent fer com han fet les generacions anteriors, casar-te amb el veí, treballar sota casa i viure a prop dels pares fins que ja no hi siguin? Sé que és una vida que a mi no em faria sentir realitzada, però també és una vida vàlida. O ja no?

Quan vinc de visita un cap de setmana i després marxo, estic trista i tinc por, i no sé com dir-te, àvia, que part d'aquesta por és deguda al fet que, quan jo torni, pot ser que tu no hi siguis. Por de trobar la casa buida, sense el plat de Sevilla, la cafetera o els pastissos de Rasquera. Por de no sentir més l'olor de sabó blanc del supermercat. De perdre'm converses i vespres. Potser soc jo, que soc una dramàtica i cada vegada que m'acomio d'algú penso que l'atropellarà un cotxe i no el tornaré a veure mai més. Alhora penso que créixer deu ser això, ser conscient del que t'ha fet feliç i del que un dia ja no hi serà i, malauradament, no ets capaç de retenir.

Quan sento la meva mare parlar dels seus avis sé que em passarà el mateix d'aquí a uns anys. Creixes sabent que un dia casa l'àvia serà un record, només teu, i que potser un dia ja no existiran aquestes quatre parets on ha passat, literalment, la nostra vida. T'hauràs de conformar explicant-ho a la teva filla o a la teva neta, i ella escoltarà el relat com si fos ficció. El que ara és el meu present es convertirà en un passat llunyà en el qual jo vaig ser molt feliç. I amb impotència sé que enyoraré aquest present, però que no puc posar-lo en pausa. Suposo que em construiré altres presents on seré feliç.

Evidentment, tot això no t'ho dic, no m'ho puc permetre. En primer lloc, perquè em prendries per boja. I, en segon lloc, perquè soc jo la que té el paper de forta, i tu el de vulnerable. Ho camuffo. «Sí, tinc una mica de por perquè aviat em canviaran de departament i no sé si ho faré bé. A més, se'ns acaba el contracte del pis, m'hauré de mudar i la meva companya d'habitació i jo no trobem res...» «No et preocupis, que a tu sempre et surt tot molt bé i ets molt valenta», respon. Doncs potser ja no vull ser tan valenta, penso. Potser només vull quedar-me aquí, amb tu, al sofà de sempre i mirant la telenovel·la que fa anys que segueixes. Però no ho dic, perquè si us digués que enyoro casa em diríeu que tornés, però és que no entendríeu que en realitat no vull tornar. No dic res,

m'ho guardo com un secret, conscient que en realitat també sé el teu: que no vols que marxi i que voldries que tornés a viure aquí, però que tu tampoc m'ho diràs mai.

És hora de marxar. M'aixeco i poso les dues tassetes, els tovallons ensucrats i els platets amb residus de pastissets a LA safata i la porto cap a la cuina. Estic esbaldint la cafetera a la pica quan sento, des del menjador: «El mig pastisset que ha sobrat no el llencis, que me'l menjaré per sopar!» Somric. «No, àvia, tranquil·la! Te'l deixo a la capseta amb el que ha sobrat!»

Anem fins a la porta i abraço l'àvia. Sempre ho faig dos cops: el primer per dir fins aviat, i el segon per si és l'últim. «Tapa't allà, eh, que a la televisió diuen que hi fa molt de fred.» Faig que sí amb el cap. Li llanço un petó des de l'escala i ella me'l torna, repenjant-se maldestrament al bastó. M'enduc el meu secret i la deixo a ella amb el seu, encara que totes dues sabem el de l'altra. Mentre baixo, esquivo la cadira i saludo també el plat on hi posa «Sevilla», els gerros i els quadres. Per un instant penso que m'agradaria ser un d'ells i quedar-me aquí penjada, però m'adono ràpidament que és una bestiesa.

Surto de casa i tanco la porta amb dos toms de pany dalt i baix. Ja no plou. Travesso el carrer i pujo al cotxe. Llanço una darrera mirada cap a casa de l'àvia i veig, com sempre, el seu llumet encès a través de la finestra del menjador; indica que la matriarca segueix custodiant la nissaga des del seu tron. «Que tot es quedi igual», demano a no sé qui. Engego el cotxe i escric un missatge a la mama: «Ara marxo». A la ràdio diuen que són les vuit del vespre i comença a sonar «Pero a tu lado», de Los Secretos. M'agrada aquesta cançó. Enfilo cap a l'autopista per tornar cap a casa. Potser pararé al supermercat a comprar dues coses que encara em falten a la maleta, així podré ratllar una cosa més de la llista.

AGRAÏMENTS

A la Universitat Autònoma de Barcelona i a l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, per continuar fomentant la creació literària dels joves i donar-nos un espai als qui volem escriure.

A la mama i al Pepe, per animar-me sempre a marxar i esperar-me cada vegada que torno amb una abraçada i una bona truita de patates.

